

Napló Izraelből – 7. rész

Egy volt szarvasi gimnazista az Izrael területén, parányi településeken élő palesztinok életét tanulmányozza. Élme-nyeiről leveleiben és naplójában számol be. Az 6. részben a szerző az Arafat-kalandról számolt be.

Hétfő, augusztus 30. 2004
Ein-Hod.

Úgy gondolom ez a leghíresebb el nem ismert (most már elismert) falu Izraelben. Eddig nem volt olyan hét, amikor ne látogat- tam volna meg. Ezt a hetet sem úszhattam meg. Vasárnap egy német újságíró és egy kanadai srác látogatta meg, szokás szerint velük tartottam. Mindig új dolgokat tudok meg, ezért még nem untam meg. A fejlődés jelenleg elég gyors ütemben halad, minden héten van valami új dolog. Két hete kaptak utat, szemszál-

bok miatt, úgyhogy egész pofás kis tömeg gyűlt össze Ramallah főterén (a tippem 800-1000 ember). Megpróbáltam távol maradni a leghangosabb résztől, de a többiek nem akartam elveszteni, ezért a távolságtartás nem mindig sikerült. Az idom legnagyobb részét egyébként a kötö- tele, hogy figyeljem, merre van- nak a kamerák, és büjjak előlük. A tüntetések végét nem vártuk meg, mert – a tömeget elnézve – volt rá esély, hogy elfajul, és az ellenőrzőpontot is lezárják, ha túl későn próbáljuk meg elhagyni a

Tüntetések Ramallahban

lítást, a várost jelző közúti táblát, és kb. 2 hónapja élhetnek a lehetőséggel, hogy a személyibe Ein Hod lehessen írva, mint lakhely. Munka után részt vettem az első arab oktatáson.

Egél furcsa a helyzet, mert mi nem tudunk arabul és a tanárnő igazán tőri az angol nyelvet. Így elég viccesre sikerült az óra, de én kifejezetten élveztem.

Ramallah/2

Valahogy mindig akkor van tüntetés, amikor én arra járok. Egy palesztin embert megölt az izraeli kormány 3-4 éve, és azóta mindig tüntetést tartanak a halálá- nak az évfordulóján. Most feszült az helyzet a börtönökben még mindig éhségsztrájkoló ra-

területet, és én nem akartam Cisjordániában tölteni az éjszaka- mat.

Szóval irány vissza a check pointhoz. Jó félóra várakozás a sorban, (eszembe jutottak a régi szép idők: Zh-írás, várakozás és tömegnyomor, hogy minél hamarabb bejuss a terebe) döglestő hőség, a férfiak és nők külön sorban, ennek köszönhetően az én sorom meglehetősen „kellemes” illatot árasztott. Mikor átjutottam a kapun, izraeli katonák között továbbhaladtam az okirat- ellenőrző ponthoz. Itt egy kedves izraeli katoná mosolyogva, az út- levelem nézegetése közben elme- selte, hogy a kedves anyukája nem régen tért vissza Budapest-

ről, mert ő ott volt nyaralni. Szí- vesen fogadom az embereket, akik a hazáról kezdenek beszél- ni, de a jelenlegi körülmények között, és a „beszélgetést” meg- előző élmények következtében csak annyit tudtam mondani: A, Budapest! Ezután közölte, hogy nem találja az izraeli vízumomat, jobb lesz ha én keresem meg. Ez már nem okozott problémát, így békében továbbhaladtam.

Úgy gondolom egyszer kibírha- tó, legalább átérzhetem a palesztin emberek szenvedését, de ez az egyik legszolidabb ellenőrző- pont, és nekik ezt mindennap meg kell tenniük, mert a legtöbb ember csak Jeruzsálemben talál munkát. A spanyol csaj nem jutott át ilyen könnyen, várni kellett rá egy kicsit, de végül neki is si- került. Még pár óra Jeruzsálemben, kaja, pihenés, majd vissza busszal Haifába.

Kedd, augusztus 31. 2004

A titkárnő megint

Az abszolút jóindulatú, és ke- ves titkárnő ma reggel a háború- ról beszélt nekem. A hír, ami mi- att a téma felmerült, John Kerry kijelentése, miszerint ha megvá- lasztják, egész Jeruzsálembet a zsi- doknak kellene adni.

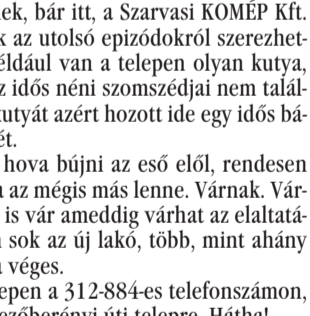
Az elnökjelölt ígér

Másik ügy: a főnök és a titkárnő megtárgyalták, hogy szerintük fogytam, az arcom sokkal véko- nyabb lett, ezért a titkárnő híző- kúrára fogott. Finom tisztaíz hoz- tott, és szinte töltö belém a ka- ját! Nem hagyhattam abba, amíg ő úgy gondolta, na most már elég.

B. I.

A szöveget gondozta: – F –

Gazdára várnak

A kutyák élettörténetei is egyediek, bár itt, a Szarvasi KOMÉP Kft. gyepmesteri telepén többnyire csak az utolsó epizódokról szerezhet- nek tudomást az emberek. Most például van a telepen olyan kutya, amelyiknek meghalt a gazdája és az idős néni szomszédjai nem talál- tak más megoldást. Egy nagytüsti kutyát azért hozott ide egy idős bá- csi, mert a jószág túlnőtte az ő erejét.

Nem rossz itt nekik, hiszen van hova bújni az eső elől, rendszeren etetik őket. De azért egy igazi gazda az mégis más lenne. Várnak. Vár- nak a kutyák, és a telep felügyelője is vár ameddig várhat az elaltatá- sukkal. Merthogy mostanában igen sok az új lakó, több, mint ahány kutyát elvisznek. És a helyek száma véges.

Érdeklődjenek a gyepmesteri telepen a 312-884-es telefonszámon, vagy menjenek el személyesen a Mezőberényi úti telepre. Hátha!

Dr. Molitorisz Pál

Séta a szarvasi evangélikus temetőben 2. rész

A műemlékekben gazdagnak nem mondható városunk temetőit elkerülte a kutatók érdeklődése, holott a halár beosztásához hason- latos, kataszteri józansággal párhuzamos „dülölkéssel” szabdal- t sarkterjének gazdag tárháza a XIX. század figyelemreméltó síremlé- keinek. Az Újtemető, vagy az Ótemető „gazda sorának” a XX. szá- zad első évtizedeiből származó monumentális, gyakran a 3 m ma- gasságot is meghaladó módos paraszti gránit sírkövei, vagy korunk műkö renegetejei mellett különleges színfoltot jelentenek az egyszé- rűségükben is szép, jellegzetes szarvasi fejfák, vagy a régi stílusu törös márványból készült sírkövek.

Az évszázados síremlékek már nem is a halált, hanem a régi szar- vasi embert, a letűnt idők szarvasi társadalmát, a hely történetét idézik. A szarvasi Ótemető (régibbi nevén a Halásztelki sírkert) buján termő, dús lelevényén, vagy az Újtemető (a Kábat temető) víznyomások, sűrű szikén romantikával, miszticizmussal alig-alig találkozzunk. A mindennapok gondjával küszködő szarvasi parasz- tember nyugodtalanul, már-már közönyösen tette meg a halált. Az életrevalóság ösztönével kerekedett fölé, lázadás nélkül vette tudomásul az élet és a halál szükségképpeni összetartozásának tör- vényét.

Előzmények: Séta a szarvasi evangélikus temetőben I. rész: A szarvasi evangélikus temető: Szarvasi fejfák; Sírkövek – Szarvas és Vidéke Hetilap 41. szám.

Jelképek a szarvasi síremlékeken

A haláltól való félelem követ- kezvénye, hogy az emberek ke- rülik a halállal kapcsolatos szava- kat, s már évszázadok óta jelké- pekkel helyettesítik azokat, ezért mind a fejfákra, mind a gazda- gabb ornamentikájú sírkövekre gyakran szimbólumokat véstek. A legáltalánosabban alkalmazott rajzolat a **szomorúfűz** nemcsak az elmúlás, a gyász, hanem a fel- támadás jelképe is. A keleti eredetű életfa szimbólika szerint a siron nőtt fában, növényben az elhunyt é tovább, miként a fejfa is a halott mása.¹ A szomorúfűz faragvány a fejfákon mindig azonos- ságot mutat, míg a sírköveken már változatosabb az ábrázolása.

Fűz ábrázolása a fejfákon és a sírköveken:

Thury Zsuzsanna, † 1876;

Taubner János, † 1845, Ótemető

A kalász az agrártársadalmak- ban gyakran jelképezi a meghaló és feltámadó Krisztust, az utolsó vacsora kenyérének az oltárszent- séget. Földműves foglalkozásra is utalhat. E motívum gyakran díszí- ti a liturgikus tárgyakat is. Gyak- ran előfordul, hogy a kalászcso- korból egy kalász törött.

Brusznyczyk Máttyás, † 1958

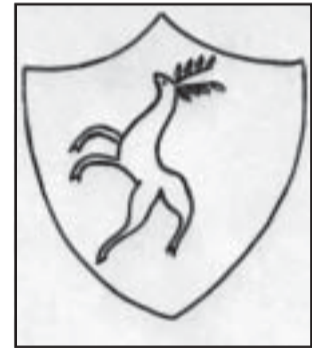
Nem kell hideg kő csontjaim fölé, És nem kellenek sötét ciprusok. Egy-két kalászfaj kell csupán nekem, Mi rám hajol majd nagy szerelmesen, S örök, szent alattót susog.

Vályi Nagy Géza
(Sírfeirat az Ótemetőben)

Martinus Hamaliar,² † 1812

Az ótemetői kolera-síremlék címerpajzsába karcolt ugró szar- vas évenként lehullatott és újra- növesztett agancsa az örök meg- újulást, az újjászületést szimbolizá- lja. A keresztény szemkörben a szarvas Krisztus jelképe, aki le- nyelvén a kigyót, a gonosztól (a kolera vészől) szabadítja meg az emberiséget.

Ugró szarvas

A nyolcágú csillag Kristóffy György³ ótemetői síremlékén (1841) a Vénusz, azaz az Esthaj- nal csillaga, szintén az újjászüle- tés jelképe.

Az Isten szeme a Szenthá- romság háromszögjében harmo- nikus hatást kelt Melian Zu- zanna (†1842) sírkövének szin- tén egyenlőszárú háromszög ala- kú oromrészén. A Szentháromság dogmája a háromszemélyű Isten egy lényegűségét vallja. A jelképet a dicsfény sugarai övezik.

Egyes jelképek gyakran feltűn- nek napjainkban is a síremléke- ken nagyüzemi sokszorosításban. Például a kehely ma is gyakran használt motívum a síremléke- ken, de látható a régi szarvasi házak deszkaoromzatán is. Az evangélikusok a bor színe alatt veszik magukhoz Krisztus vérének. Hasonlóan gyakori jelkép napja- inkban az egymásba fonódó ke- zek, a kalász, a galamb, a babér- ág, de már nincs konkrét jelenté- sük. Már a múlt században elmé- lyültek a disztéssel, a jelképekkel kapcsolatos ellentmondások. Az egyénre, vagy a közösségre érve- nyes jelentéshordozóval pedig már alig találkozunk az új síremlé- keken. A tömegtermeléssel elő- állított disztimények nagy részét elértéktelenítették az eredetileg tartalmat hordozó jelképeket.

(folytatjuk)

¹ A szimbólumok jelentését Hoppál- Jankovics-Nagy-Szemadám: Jelképtár (Budapest, 1994.), valamint Balassa Iván: A magyar falvak temetői (Buda- pest, 1989.) c. művei alapján közöljük.

² Hamaliar Márton (1751-1812) selmec- bányai püspök, 1803-tól 1806-ig Szarvas neves lelkésze, sírja 1888-ban, a gát épí- téskor a temetőn kívülre került. 1936. december 6-án délben helyezték át ham- vait Tessedik sírja mellé. – Kellő Gusztáv: Hamaliar Márton emlékezete, Szar- vas, 1937.

³ Kristóffy György (1767-1831) tanító, or- gonista, történetíró, Szarvason 1795-től működött haláláig.